

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (9)

سى شەممە رېكەوتى 2005/7/19

كاتزمير (11)ى پېش نيوپۇرى رۇزى سى شەممە رېكەوتى 2005/7/19 ئەنجومەنى نىشتىمانىي كوردستانى عىراق بە سەرۇكاپەتى بەرپىز عدنان رشاد مفتى سەرۇكى ئەنجومەن و، بە ئامادەبوونى بەرپىز محمد قادر عبدالله(د. كەمال كەرگوكى) جىگىرى سەرۇك و، بەرپىز فرست احمد عبدالله سكرتيرى ئەنجومەن، دانىشتىنى ژماره(9)ى خولى دووهمى ھەلبىزاردن، سالى (2005)ى خۇى بەست.

بەرنامەى كار:

بە پىيى حوكمەكانى برگه (1)ى مادده (20) لە پېرپۇى ناوخۇى ژماره (1)ى ھەمواركرائى سالى 1992ى ئەنجومەنى نىشتىمانىي كوردستانى عىراق، دەستەى سەرۇكاپەتى ئەنجومەن برپارى دا بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژماره (9)ى خولى دووهمى ھەلبىزاردن لە كاتزميرى (11)ى پېش نيوپۇرى رۇزى سى شەممە رېكەوتى 2005/7/19 دا بەم شىوديه بىت:

- 1 - كورته باسيك لەسەر بارودۇخى ئەمپۇى كوردستان لەلايەن رىزدار سەرۇكى پەرلەمان پېشكەش دەكرىت.
- 2 - خويندەنەوہى بەرايى پرۇژەى ياساى ديوانى سەرۇكاپەتى ھەرىمى كوردستان.
- 3 - زياد كردنى ئەندامى پەرلەمان رىزدار (حمد عبدالله محمود) بۇ سەر ليژنەكانى پەرلەمان.
- 4 - گفتوگويەكى گشتى لەسەر چۆنيەتى كارا كردنى ئيش و كارى پەرلەمان و چالاکى ليژنە و ئەندامان.

بەرپىز سەرۇكى ئەنجومەن:

بەناوى خواى گەورەو ميهرەبان.

بەناوى گەلى كوردستان، بەرنامەى كار بەپىيى حوكمى برگه (1)ى مادده(20) لە پېرپەوى ناوخۇى ژماره(1)ى ھەموار كراو سالى 1992ى ئەنجومەنى نىشتىمانىي كوردستانى عىراق، دەستەى سەرۇكاپەتتى ئەنجومەن برپارى دا بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژماره (9)ى خولى دووهمى ھەلبىزاردن لە كاتزمير (11)ى پېش نيوپۇرى رۇزى سى شەممە رېكەوتى 2005/7/19دا بەم شىوہى خوارەوہ بىت:

- 1 - كورته باسيك لەسەر بارودۇخى ئەمپۇى كوردستان لەلايەن رىزدار سەرۇكى پەرلەمان پېشكەش دەكرىت.
- 2 - خويندەنەوہى بەرايى پرۇژەى ياساى ديوانى سەرۇكاپەتى ھەرىمى كوردستان.

مومكینه بیست کەس بلیت من بچم ئەوی تر بلیت بۆ ئەو دەچی بۆ من نەچم، بەراستی ئەو سەلاحیەتە درایتە سەرۆکی پەرلەمان تەقدیریک دەکات، لەوانەیه باشیش نەبیت سەد لەسەد، بەلام بۆ کارەکان باشترە، دەنا ناتوانیت بۆ هەموو شتیک هەمووان رازی بکەیت، نوقتەى نيزامیت هەیه، دەنا قەتعت دەکەم، فەرموو.

بەرپز حمد عبدالله محمود:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەبوايه چۆن ئەندامانى لیژنەى بەدواداچوونى دەستور لیژنە دەست نیشان کرا، دەبوايه ئەندامانى لیژنەى بەدواداچوون و ماددەى 85 کیش لیژنە دیاری بکریت، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن:

نیمە تا ئیستا دامان نەناوە، کاک بەلین ئەو نوقتەى نيزامى نەبوو، هیشتا ئەم لیژنەیه دانەنراوە، فەرموو.

بەرپز نەسرین محمد صالح:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

من داوا دەکەم ئەو لیژنەیهى کە دەچیتە بەغدا ناوی منیش ئیزافە بکەن، یەك ئافرەتى تیدا هەیه، با ببیتە دوو ئافرەت.

بەرپز خورشید سلیم شێرە:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەپار وا بوو کە سى کەس قسە بکات، خەریکە وا زیاد دەکات، داوا دەکەین، کە ئەم بابەتە داخریت، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمانە نوقتەى نيزامى بوون. نوقتەى نيزاميش دەبیت گوێ لى رابگریت، هیچیان نوقتەى نيزامى نەبوون، بەلام پرسیار بوون، هی تۆ نوقتەى نيزامى بوو، هەر سى کەس قسەى کرد، ئەوانى تریش نوقتەى نيزامى بوون، خالى دووهمى بەرنامەى کارى ئەمەرۆمان، خویندەنەوێ بەرابى پرۆژەى یاسایى دیوانى سەرۆکایەتى هەریمی کوردستان خۆتان دەزانن کە سەرۆکی هەریم هەلبێژراوە، دەبیت دیوانیکى هەبیت، ئەو دیوانە دەبیت تەشکیلاتى هەبیت، دەبیت قانونیکى بۆ دەریچیت بۆیه پرۆژەیهک تەقدیم کراوە، قرائەى ئەوێ دەکەین، کاک شیروان و کاک عەونى فەرموون بە کوردی و بەعەرەبیهکەى بخویننەوێ، تەنها بۆ خویندەنەوێ، موناقلەشەکەى دەخریتە جەلسەیهکى ترەو، فەرموون.

بەرپز شیروان ناصح حیدری:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرپزان.

بەناوى خواى گەرەو میهرەبان

پێشەکی داواى ئەندامانى بەرپز دەخوینمەوێ سەبارەت بە پرۆژەى یاسای دیوانى سەرۆکایەتى هەریمی کوردستان.

بۆ بەرپز سەرۆکی ئەنجومەنى نیشتمان

بابەت/ پرۆژەى یاسای دیوانى سەرۆکایەتى هەریم

هاوپیچ لەگەل داواى ژمارەى یاسایى ئەندامانى پەرلەمان ئەوانەى لەخوارەوێ ئیمزایان کردووە، پرۆژەى یاسایى دیوانى سەرۆکایەتى هەریمی کوردستانى عیراقتان پێشکەش دەکەین، تکامان وایە بخریتە بەردەم ئەنجومەنى نیشتمانی کوردستان بۆ گفتوگۆ کردن و بەپار دان لەسەرى.

لەگەل رێزماندا

ئەو ئەندامە بەرپزانەى کە پرۆژەکەیان ئیمزا کردووە:

1 - د. ناصح غفور رمضان

2 - جمیل محمد عوسمان

- 3 - سردار صباح بۆزۆ هەركی
 - 4 - خەمان زرار اسعد
 - 5 - طلعت خضر سیف الدین
 - 6 - خورشید سلیم شیڕه
 - 7 - فتاح نقشبندی
 - 8 - سواره محمد امین
 - 9 - شیخه‌الله ابراهیم
 - 10 - محمد صالح اسماعیل
 - 11 - چنار سعد عبدالله
 - 12 - نازناز محمد عبدالقادر
 - 13 - حسین محمد رشید
 - 14 - باپیر کاملا
 - 15 - اسعد شاکر
 - 16 - رۆمیۆ هەکاری
- بەرپز سەرۆکی ئەنجومه‌ن.

ئێستا ده‌قی پرۆژه‌که به عه‌ره‌بی ده‌خوینه‌وه، پاشان برای به‌رپزم کاک عونی ده‌قی پرۆژه‌که به کوردی ده‌یخوینیته‌وه.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه‌ن:

ئەگەر ئیجازه‌ بده‌ی با یه‌که‌م جار به کوردی به‌یخوینیته‌وه.

بەرپز عونی کمال سعید بزاز:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومه‌ن.

به‌ناوی خوای به‌خشنده‌و میهره‌بان

به‌ناوی گه‌له‌وه

سەرۆکایه‌تی هه‌رێمی کوردستان- عێراق

یاسای ژماره‌ () ی سالی 2005

یاسای دیوانی سەرۆکایه‌تی هه‌رێمی کوردستان – عێراق

پشت به‌ هوکمی پرگه‌ (1) ی ماده‌ (56) و ماده‌ (53) له یاسای ژماره‌ (1) ی سالی (1992) ی هه‌موار کراو له‌سه‌ر خستنه‌رووی ژماره‌ی یاسایی له‌ ئەندامانی په‌رله‌مان، ئەنجومه‌نی نیشتمانی کوردستان – عێراق، له‌ دانیشتنی رۆژی / 2005/ ب‌پیری دا ئەم یاسایه‌ی خواره‌وه‌ دابنیت:

ماده‌ی یه‌که‌م:

سەرۆکایه‌تی هه‌رێم دیوانیکی به‌ناوی(دیوانی سەرۆکایه‌تی هه‌رێمی کوردستان) هه‌یه و ئەم ئەرك و فه‌رمانانه‌ی خواره‌وه‌ ده‌خاته‌ ئه‌ستۆی:

یه‌که‌م: سه‌په‌رشتی کردنی گشتی فه‌رمانگه‌کانی دیوان.

دووهم: دابین کردن و ریکخستنی په‌یوه‌ندی له‌ نیوان سەرۆکایه‌تی هه‌رێم و سەرۆکایه‌تی ئەنجومه‌نی نیشتمانی کوردستان - عێراق و سەرۆکایه‌تی ئەنجومه‌نی وه‌زیرانی هه‌رێمی کوردستان عێراق.

سێیه‌م: دابین کردن و ریکخستنی په‌یوه‌ندی له‌ نیوان سەرۆکایه‌تی هه‌رێم و ده‌سه‌لاته‌کانی عێراقی فدرال.

چواره‌م: دابین کردن و ریکخستنی گشت چالاکی و په‌یوه‌ندی کردنه‌کانی سەرۆکی هه‌رێم له‌ ناوه‌وه‌ و دهره‌وه‌ی هه‌رێمی کوردستان.

دەرجهى يەكەم زۆر بە گورج و گۆلى چالاكانە تر مەدەنىيەت و، ھەروەھا مىللەتى پېۋە ديار بېت خزمەت بىكات، خاڭىكى ترم وتومە مىللەت، ئىمە (من راي منكم منكرى فليغيره بىدە)، ھەموومان ئەگەر دەست و پېۋەندى حكومەتەمان نەبىن، بەرپاستى زەرەر دەكەين، حكومەت ناتوانىت لە ھەموو كۆلانىك و شەقامىك شورپە دابنىت، بەرپاستى ھەر ئەووم باس كر دوو، ئەگەر ھەر كەسىك شتىكى نامۆ دىت، بە ئەخلاق و دىنى ئىمە نامۆ بوو، ئەو كەسەى خەبەر نەداتە دەزگای بەرپرس خائىنە، مىللەتلىكى ستەمدىدە، پېۋىستە ھەموومان ئەوە بىن، باسى ئەوەشم كرد وتم دىن جىيايە لەووى كە كەسىك باسى دىن دەكات، ئىمە بە ھىچ شىۋەيەك لەگەل ھىچ توندروەيىەكى دىنى دانىن، ئىمە لەگەل دانىنە، نەمان تۋانىوۋە بەھىچ شىۋەى رۇژىك لە رۇژان دىفاع لەو شتانە بكەين، لەسەر ئەو شتانە تەبىعى شتىك پەيدا بوو، ئىعلامى، ئىنجا ھەر كەسىك بەتەفسىرى خۇى، ھەندىك وتوپانە كە ئەو گوتىتى ئەو سىنارىۋىيە، من ئەو شتانەم نەووتو، لەبەر ئەوۋە خۇشم بە مەوزوعى وا نەھاتە بەر تا لە تەلەفزىۋن قسە بكەم، چونكە من كەسىك شەش سالە بەرنامەى تەلەفزىۋنىم ھەيە، موباشر مامۇستايان و خەلكى ھەولير ھەموو دەزانن كە رۇژىك لەرۇژان من قسەيەكەم نەبوو، لە 1991 من خوتبەم ھەبوو، تا ئىستا بە حەياتى يەك مولاھەزە نەبوو، نە لە ئاسايىش نە لەووزارەتى ئەوقاف بلين كاكە ئەو بابەتەت خەلەت كر دوو، ئەو مەوزوعى ئىعلامىيە كە بە دووى داھاتىيە و باس كراوہ ئەو مەسائىلانە، واى لىھات كە ئىشەكەيان وا لىكر، قۇستراوہ، نازانم چۇن قۇستراوہ لە مەسەلەكاندا، لەبەر ئەوۋە ئەو باسانەى كە كرايە، من ئىستاش لەگەل ھەموو جەنابتان، يەعنى كە بەرپۇرتان و ئەندامانى پەرلەمانى خۇشەويستىم لىرە دانىشتوون، من نامادەم نەك خوتبەى دوينى نەك ئەمپۇ نەك خوتبەى پار، نەك خوتبەى بەستر پىرار، من ئەرشىفى خۇم ھەيە لە مائەوۋە و، ھەروەھا تەسجىلىشم ھەيە، بە تەسجىل تەسجىل دەكرىت و، بەكامىرەى فىدەدەرىت، لە ئەرشىفى من ھەمووش تارىخى لەسەر نووسراوہ، سالى ئەوۋە رۇژى ئەوۋە، كى دىت وەكو لىزەنە تەماشاش بىكات، ئەگەر رۇژىك لە رۇژان ھەر نەك دزى تىرۇر دزى يەك بەردى ئەو ولانە بىتن، من نامادەم لە ساحەى ھەولير ئىعدام بكرىم، لە پىش چاوى ھەموو خەلك، لەبەر ئەوۋە من نامادەم لە قسەكانى خۇم و، بەھىچ شىۋەيەك شك نىيە و، لە قسەكانى خۇشم پەشىمان نىم، ئىستاش جەنابتان كە لىرە دانىشتوونە وەكو پەرلەمان بە ھىچ شىۋەيەك قەبول ناكەين ئىھانە كرىدى موقەدەساتى ئەو مىللەتە و مزگەوت و خەلك و پىاوى كەسايەتى و، ئەو شتانە ھىچ شىۋەيەك كە كەسمان بەرپاستى چاوى پۇشى لى بكەين، يەعنى ئىمە پىاوى كەسايەتى و شەخسايەتيمان ھەيە، لە كۇتايىدا من زۇر سوپاستان دەكەم، كە بەرپاستى سەرم ئىشاندىن، حەزم نەدەكرىد لەو بابەتە لە خزمەتتاندان قسە بكەم، بۇيە دەعوام قەيد كر دوو لەسەر ئەو مەسائىلانە و، لە جەرىدەيەكى رەسمى بەرپاستى زۇر بە توندى قسە كراوہ كە گوايا، ئەو مەلا انوۋەرە بەبەردەوام تەشجىبى تىرۇرى كر دوو و، يەعنى بەرپاستى حەقى ئەوۋە ھەيە، كە دەعوام لەسەر تەسجىل بكرىت، من وا دەزانم كە ئەو تاقمە گىرە شىۋىنىك بوو، خەلكىك ھاتوۋە بەو مەوزوعە، لەبەر ئەوۋە داوا دەكەم رەد ئىعتىبار بۇ ئەندام پەرلەمان بگرىتەو، ئەو مەوزوعانە حىسابى خۇى ھەيە، من داوا لە حكومەتى ھەرىم دەكەم، داوا لە ئاسايىش دەكەم، لەبەر پىران دەكەم كە بە جدى بە دوام ئەو بابەتەدا بروتان، ئەو دىاردەيەكى ترسناكە و، ئەوۋە جەنابى دكتۇر فەرمووى، بەلى راستە من لىرە عەرىزەى رەسمىم نووسىو، بۇ ئەوقاف چوو و، جەنابى خورشىد شىرە، كە بريكاي وەزىر ئەوقافە، كە ئەو حەدەسە ھاتە پىشەو، ناچار بوو وەكو بريكارى وەزارەتى ئەوقاف بىت لەسەر تەلەفزىۋن قسە بىكات بۇ ئەو خەلكەى، وەكو ئەوانە دىارى نەكراو، ئىمە مەمنوتانين و، داوا دەكەم ئەو مەسائىلانە تەوق بكرى، ئىمە لەگەل ئەمن و ئاسايىشى ولاننى خۇمان داينە، زۇر سوپاستان دەكەم.

بەرىز سەرۋىكى ئەنجومەن:

سوپاسى جەنابىشت دەكەين، قسەكانت لە جىگاي خۇيەتى، لە قسەكانتدا شتىك ھات، تەصحىجى دەكەمەو، دەزانم چونكە ئەوۋە دەنووسرى، ووتت تەماشاش ھەموو خوتبەكانم بكەن، كە من دزى تىرۇر قسەم نەكر دوو، مەبەستت ئەوۋە پىشتىگرى تىرۇرت نەكر دوو، دەبىت چاكى بكەينەو، غەلەق دەكەم بەوۋە كە ناردەزايىبى خۇمان دەرەبىرپىن، چاۋەرۋانى تەحقىقاتى حكومەتى ھەرىم بكەين، لەم رۇۋە بۇمان شەرح بكەن چۇن بوو، ئەندامى پەرلەمان حەسانەى ھەيە، رىزى لىدەگىرىت، كى بىت ئەو ئەندامە و، ئىمەش تەبىعى ھەر كىشەيەك ھەبىت، سەر بە ئەندامى پەرلەمان بىپىتە

كيشەى ناو خەلك كيشەى كۆبلىك، يەنى رەئى عامى لەسەر بىتەن، لېرەدا موناڧەشە بىرېتەن. تەبىئە، مەن لېرە بۇ دوا جار تەئكىد دەكەمەو بۇ ئەو برا بەرېزانەى ئەندامانى پەرلەمان، كە پېويستە هېچ وەزىفەيەكى حەكومەت نەبىن، ئەو خىلاقى پېرەوى ناوخۆيە، بۆيە دەبىت، واز لە وەزىفەيەتى حەكومەت بەيەن، ئىنجا چ مامۇستا بىت يان بىرىكارى وەزارەت بىت، چ مەدەر عام بىت، چ دىكتۇر بىت، وەزىفەى حزبى ئىعتىادىيە، ئەندامى مەكتەبى سىياسىيە، يان مەسئول مەلەبەندى تەبىئە، بەلام ئەگەر ئەوە كرا با رەنگ بوو، كيشەكە هەر رووى نەدا با، لەبەر ئەوە بۇ دوا جار دەلېم ئەو خالە جىيەجى بىكەن و، كەسىكتان نابىت وەزىفەى حەكومەت بىيەن، چونكە ئەوە خىلاقى هەيە، جەنابىشت كاك خورشىد، برادەرى ترىش هەيە، لە تەلەفزيۇن ناوت دەنووسرىت، بىرىكارى وەزارەتى ئەوقاف، كۆتايى بەو دەهېنەن، زۇر سوپاستان دەكەم، داوا لە لىزەنى قانۇنى دەكەين، كە بىن بۇ سەر مەنەسەكە، بىرگەى دووم لە بەرنامەى كارى ئەمپۇمان، خستەنرەو و گفتوگۇكردىنى پرۆزەى ياساى ديوانى سەرۆكايەتى هەرېمى كوردستان.

سەرەتا بە كوردى دەخوئىرئىتەو ئىنجا بە عەرەبى ئىنجا ماددە بە ماددە دەيخەينە موناڧەشە و دەنگدان، سەرەتا پرۆزەكە وەكو خۇى دەخوئىرئىتەو، پاشان كە تەعدىل كراو لەلەين لىزەنى قانۇنىيەو بە هەردوو زەمان ئىنجا دەيخەينە موناڧەشە، فەرموو مامۇستا.

بەرپۇز عبدالكريم ابوبكر مصطفى (مامۇستا كاكە):

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەناوى خواى بەخشدەو مېهەبان

بەناوى گەلەو

سەرۆكايەتى هەرېمى كوردستان- عىراق

ياساى ژمارە ()ى سالى 2005

ياساى ديوانى سەرۆكايەتى هەرېمى كوردستان – عىراق

پشت بە حوكمى بىرگە (1)ى ماددە (56)و ماددە(53) لە ياساى ژمارە (1)ى سالى (1992)ى هەموار كراو لەسەر خستەنرەوى ژمارەى ياساى لە ئەندامانى پەرلەمان، ئەنجومەنى نىشتەمانى كوردستان – عىراق، لە دانىشتنى رۆزى / 2005/ بىرارى دا ئەم ياساى خوارەو دەبىت:

مادەى يەكەم:

سەرۆكايەتى هەرېمى ديوانى بەناوى(ديوانى سەرۆكايەتى هەرېمى كوردستان) هەيە و ئەم ئەرك و فەرمانانەى خوارەو دەخاتە ئەستوى:

يەكەم: سەپەرشتى كوردنى گشتى فەرمانگەكانى ديوان.

دووم: دابىن كوردن و رىكخستنى پەيوەندى لە نيوان سەرۆكايەتى هەرېمى و سەرۆكايەتى ئەنجومەنى نىشتەمانى عىراق و سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزىرانى هەرېمى كوردستان عىراق.

سىيەم: دابىن كوردن و رىكخستنى پەيوەندى لە نيوان سەرۆكايەتى هەرېمى و دەسەلاتەكانى عىراقى فېدرال.

چوارەم: دابىن كوردن و رىكخستنى گشت چالاكى و پەيوەندى كوردنەكانى سەرۆكى هەرېمى لە ناوەو وە دەرەوى هەرېمى كوردستان.

ماددەى دووم:

سەرۆكى هەرېمى بە پايەى وەزىر سەرۆكى بۇ ديوانى سەرۆكايەتى هەرېمى دادەمەزىنئىت.

ماددەى سىيەم:

سەرۆكى هەرېمى بوى هەيە پەپرەوىكى تايبەت بە پىكەتەكانى ديوان دەرېكات و هەر فەرمانگە و بەش و هۆبەيەك بە گونجاو بزائىت بىنئىتە كايەو و پۇجەل بىكاتەو.

بەرزى عبدالكرىم ابوبكر مصطفى(مامۇستا كاكە):

بەرزى سەرۆكى ئەنجومەن.

ئىستا راو بۇچونى لىژنەى كاروبارى ياسايتان بۇ دەخوئىنمەو، تەبەن ئىستا ئەوستان ھەموو وەرگرتوو، ئەمىرۇ لە بەرىدەكان بۇتان دانرا بوو.

بۇ/ سەرۆكايەتى ئەنجومەنى نىشتامانى كوردستان بەرزى

ب/ راپۇرتى لىژنە

لىژنەكەمان بە ئامادەبوونى زۇرىنەى ئەندامانى رۇزى20/7/2005 كۆبوونەوى خۇى سازدا بۇ تاوتۇ كردنى رەشنووسى پرۇژەى ياساى ديوانى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان – عىراق كە لەلايەن ژمارەى ياساى لە ئەندامانى ئەنجومەن پىشكەش كرا بوو.

دواى گىفتوگۇ كردن لەسەر پرۇژەكە كە بە تىروئەسەلى لىژنەكەمان راو بۇچونى سەبارت بە رەشنووسى ياساكە بەم شىوئەى خوارەو دەردەبىرپىت:

1- لىژنە بەكۆى دەنگ پىشنيار دەكات پىشەكى ياساكە بەم شىوئەى خوارەو بىت:

بەپىى حوكمى بىرگە(1)ى ماددەى (56) و ماددەى(53) لە ياساى ژمارە(1)ى سالى (1992)ى ھەموار كرا و ماددە(12) لە ياساى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان- عىراق ژمارە (1)ى سالى 2005 و، لەسەر ئەو داوايەى ژمارەى ياساى لە ئەندامانى ئەنجومەنى نىشتامانى كوردستان- عىراق خستووئەو، ئەنجومەن لە دانىشتنى رۇزى (/ 2005)بىرپارى دانانى ئەم ياسايەى خوارەو دا:

ياساى ژمارە ()ى سالى/2005

ياساى ديوانى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان- عىراق

2-لىژنە بەزۇرىنەى دەنگ پىشنيارى دارشتنەوى ماددەى يەكەم بەم شىوئەى خوارەو دەكات: ماددەى يەكەم:

سەرۆكايەتى ھەرىم ديوانىكى دەبىت بەناوى(ديوانى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان) كە خاوەن كەسايەتى مەئەوئەو ئەم ئەركانەى خوارەو ھەيە:

يەكەم:

سەرپەشتى كردنى فەرمانگەكانى ديوان.

دووم: رىكخستنى پەيوەندى لە نيوان سەرۆكايەتى ھەرىم و سەرۆكايەتى ئەنجومەنى نىشتامانى كوردستان – عىراق و سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزىرانى ھەرىمى كوردستان – عىراق.

سىيەم: رىكخستنى پەيوەندى لە نيوان سەرۆكايەتى ھەرىم و دەسەلاتەكانى عىراقى فیدرال.

چوارەم: رىك خستنى چالاکى و پەيوەندىيەكانى سەرۆكى ھەرىم لەناوئەو و دەرەوى ھەرىمى كوردستان.

3-لىژنە بە زۇرىنەى دەنگ پىشنيارى دارشتنەوى ماددەى دووم بەم شىوئەى خوارەو دەكات:

ماددەى دووم:

سەرۆكى ھەرىم بە پلەى وەزىر سەرۆكى ديوانى سەرۆكايەتى ھەرىم دادەمەزىنپىت (لەجىياتى پايە پلە بەكار دىت).

4-لىژنە بەزۇرىنەى دەنگ پىشنيارى دارشتنەوى ماددەى سىيەم بەم شىوئەى خوارەو دەكات:

ماددەى سىيەم:

سەرۆكى ھەرىم بۇى ھەيە سىستەمىكى تايبەت بە پىكھاتەى ديوان دابىت و ھەر فەرمانگەو بەش و ھۇبەى بە گونجاو بزانى بىنپىتە كايەو و بوچەئان بكاتەو، ھەرەھا بۇى ھەيە راپۇرگارەكانى بە پلەى تايبەت دابەمەزىنپىت.

5- لىژنە بەزۇرىنەى دەنگ پىشنيارى دارشتنەوى ماددەى چوارەم بەم شىوئەى خوارەو دەكات:

ماددەى چوارەم:

4- تقترح اللجنة بالاكثرية إعادة صياغة المادة الثالثة و كالاتي:

حذف الالف واللام الواردتين في النظام الخاص وإضافة العبارة التالية الى اخر المادة(وله حق تعيين مستشاريه بدرجة خاصة) وتصبح المادة الثانية المقترحة كالاتي:

المادة الثالثة:

(لرئيس الاقليم إصدار نظام خاص بتشكيلات الديوان واستحداث والغاء ما يراه مناسباً في دوائر واقسام وشعب، وله حق تعيين مستشاريه بدرجة خاصة).

5- تقترح اللجنة بالاكثرية إعادة صياغة المادة الرابعة و كالاتي:

المادة الرابعة:

لرئيس الديوان تعيين المدراء العامين وبقية موظفي الديوان ومحاسبتهم واحالتهم على التقاعد وفق القانون.

6- اما بالنسبة للمادة الخامسة فقد وجدت اللجنة بالاجماع الابقاء عليها كما يلي:

المادة الخامسة:

لرئيس الديوان حضور اجتماعات مجلس وزراء اقليم كردستان.

7- كما قررت اللجنة بالاجماع دمج المادتين السادسة و السابعة بمادة واحدة وهي كالاتي:

المادة السادسة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ إصداره وينشر في الجريدة الرسمية للاقليم(وقائع كردستان).

بهريز سهرۆكي ئەنجومەن:

ئێستا من دیباچەکه دەخوینمەوه، ئەگەر موئافەقەشە یۆیست بوو، دەیکەین و، دواپیش فەقەرە بە فەقەرە، موئافەقەشە دەیکەین و، لە کۆتاییدا دەیکەینە دەنگەوه، دیباچەکه دەئیت (بە پێی حوکمی ماددە(56) و ماددە(53) لە یاسای ژمارە(1)ی سالی(1992) ی هه‌موار کراو- و ماددە(12) لە یاسای سهرۆکایەتی هه‌ریمی کوردستانی عێراق ژمارە(1)ی سالی 2005 له‌سه‌ر ئەو داواکارییه‌ی ژمارە یاسایی له ئەندامانی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان – عێراق، خستیه‌روو، ئەنجومەن له‌روژی دانیشتنی له 2005/7/26 (مه‌به‌ستم ئەگەر ته‌واومان کرد)، بپاری ئەم یاساییه‌ی خواره‌وی دا، پێم وایه ئەو دیباچیه‌ ته‌بعیه، ئەگەر کەس ئیعتیازی نییه، ده‌یکه‌مه‌ ده‌نگه‌وه، به‌ کۆی ده‌نگ په‌سه‌ند کرا.

یاسای ژماره () ی سالی 2005

یاسای دیوانی سهرۆکایەتی هه‌ریمی کوردستان-عێراق

ماددە یه‌که‌م:

سهرۆکایەتی هه‌ریم دیوانیکی ده‌بیت به‌ناوی (دیوانی سهرۆکایەتی هه‌ریمی کوردستان)، که خاوه‌ن که‌سایه‌تی مه‌عنه‌وییه، ئەم کارانه‌ی خواره‌وی ده‌بیت:

به‌ئێ، جاری موئافەقەشەمان نه‌کردوو، ماددەکه هه‌مووی ده‌خوینمەوه، ئینجا موئافەقەشە ده‌یکەین.

یه‌که‌م: سه‌په‌رشتی کردنی گشتی فه‌رمانگه‌کانی دیوان.

دووهم: دا‌بین کردن و ریکخستنی په‌یوه‌ندی له‌ نیوان سهرۆکایەتی هه‌ریم و سهرۆکایەتی ئەنجومەنی نیشتمانی عێراق و سهرۆکایەتی ئەنجومەنی وه‌زیرانی هه‌ریمی کوردستان عێراق.

سییه‌م: دا‌بین کردن و ریکخستنی په‌یوه‌ندی له‌ نیوان سهرۆکایەتی هه‌ریم و ده‌سه‌لاته‌کانی عێراقی فدرالی.

کی مولا‌حه‌زی هه‌یه، با ده‌ستی به‌رز کاته‌وه، فه‌رموو کاک به‌ئین.

بهريز حمد عبدالله محمود(به‌ئین):

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

زىاتر لەسەر كوردىيەگەى من قسەم ھەبوو بەراستی، لە خالى يەكەم نووسراوە سەرپەرشتى كردنى فەرمانگەكانى ديوان، دەبوايە بنوسرايە(سەرپەرشتى فەرمانگەكانى ديوان دەكات)، ئەوانى تریش دووم و سێيەم چوارەم، كە دەلێت رێك خستنى پەيوەندى لە نيوان، بەرەئى من لە رووى زماناوانىيەو ئەمە ھەلەيە، دەبێت بلی پەيوەندى نيوان سەرۆكايەتى ھەرپم و سەرۆكايەتى ئەنجومەنى نیشتمانى كوردستان و سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزیرانى ھەرپمى كوردستان رێك دەخات، ھەر وھا سێيەم و چوارەمیش ھەر بەم شێويە رێك دەخات بخریتە دوو، پەيوەندى نيوان سەرۆكايەتى ھەرپم و دەسلەتەكانى عێراقى فیدرال رێك دەخات، من لە پێشەووش دەستم بەرز كەمەو، خالى يەكەم درا دەنگدانیش، دەبێت لەوێ ناخى بنوسریت، ئەم ياسايیەى خوارەوێ دەركرد، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئەوێ مولاخەزەى زمانەوانى ھەيە، بیداتە لیژنەگە، تەماشە دەكەين، ئەگەر راست بێتن، داخىلى دەكەين، موشكىلە نىيە، يەعنى مەسەلەى زمان ئەگەر ھەلەيەك ھەبێت، تەبىعەيە پيوست بە دەنگدان ناكات، ئیمە دەتوانين چاكى بكەين، بەلام نیشكالىك ھەيە لەسەر زمانەوانى، لەگەڵ ئەوێشدا مولاخەزە بدەن، چى باش بوو وەرىدەگرين، سوپاس، سارە خان.

بەرپۇز شكریە خضر پروت(سارە):

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

لێرە نووسراوە كەسايەتى مەعنەوێ، ديوانى سەرۆكايەتى ھەرپم خوى شوینیكە، وا نىيە، چۆن خاوەن كەسايەتییە، ئینجا لێرە دەلێت كەسايەتى مەعنەوییە، يەعنى نازانم تەعبیرەكەى تۆزێك.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

من دەتوانم وەلامت بدەمەو، بەلام ئەو ئیشى لیژنەى قانونیيە، فەرموو.

بەرپۇز عبدالكریم ابوبكر مصطفى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

خوى دوو نەوعە كەسايەتى ھەيە، كەسايەتى سروسى ھەيە، كە وەكو ئادەمیزاد، ئیمە ھەموومان كەسايەتى سروسىمان ھەيە، دەوائیر و ئەوانەى كەوا سەلاحیاتی قانونى و دارایی و بەرپۆبەردنیان ھەيە، پێیان دەوتریت، كەسايەتى مەعنەوێ.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

بەرپۇز كاك عثمان، فەرموو.

بەرپۇز عثمان احمد حمدامین:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من سى مولاخەزەم ھەبوو، دوویان برادەران وتیان، دووبارەى ناکەمەو، سێيەم، ماددەى يەكەم، ئەویش ھەر لەسەر تەرجەمەيە، بە ئیعتبارى زمان و ئەدەبى كوردى سەرۆكايەتى ھەرپم دیوانىكى بە ناوى ديوانى سەرۆكايەتى ھەرپمى كوردستان ھەيە، لە عەرەبىيەكەدا دەلێت یكون (لرئاسة الاقليم ديوان باسم ديوان رئاسة الاقليم كوردستان) دەبى، يەعنى لەو حالەتە وای لیڈیت سەرۆكايەتى دیوانىكى بەناوى ديوانى سەرۆكايەتى ھەرپمى كوردستان دەبى و ئەم ئەرك و فەرمانانەى خوارەوێ دەخاتە ئەستۆ، زۆر سوپاس.

بەرپۇز عبدالكریم ابوبكر مصطفى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

لەوانەيە ئەو بىرایە نوسخەى ناخىرى بەدەست نەكەوتوو، نەوێك لای ئیمە وانوسرايە كە سەرۆكايەتى ھەرپم دیوانىكى دەبیت، بەناوى ديوانى سەرۆكايەتى ھەرپمى كوردستان، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، من ماددەى يەك دەخەمە دەنگەو، چەند كەس رازىيە، بەگۆى دەنگ، ماددەى دوو پەسەند كرا، ليژنەكە وياي لىكردووو كە دەلئىت (سەرۆكى ھەرىم بە پەلەى ۋەزىر سەرۆكى ديوانى سەرۆكايەتى ھەرىم دادەمەرزىئىت (لەجىياتى پايە پە بەكار دىت)، كەس قسەى ھەيە لەسەر ئەو، بەرپىز كاك عمر فەرموو.

بەرپىز عمر عبدالرحمن على:

بەرپىز سەرۆكى ئەنجومەن.

بىدایەت خۆى بەراى من پىويست بوو، ئەو ياسايەى كە ئەمپرۆ ئىمە باسى لەسەر دەكەين، مەفرۆز بوو لە ياساى سەرۆكايەتى سەرۆكى ھەرىمى كوردستاندا باسى لەسەر بكرايە لە بابى سلاحتەيەكاندا، بۆى ھەبوايە ۋەكو ئەم ھەموو سلاحياتە فراوانەمان داووتى لە كاتى خۆيدا، ھەر لە پەيوەندى داخىلى و خارجى و پىشمەرگەپايەتى و سوپا و دەرگردىن عەفوى خاص و عام دانى ئەنوات و ئەوھەسىمە، ئەمەش ھەر مەفرۆز بوو لە زمنى سلاحياتەكانى خۆيدا بوايە، چونكە ئەو دام ۋەدەزگايە كە دروست دەبىت، دامودەزگايەكى تايبەتە بە شوپنەكەى خۆيەتى. بەنيسبەت ماددەى دوو، ئەو بەرپىزەى كە دادەنرىت بە پەلەى ۋەزىر، ئەو پەلەيە لىرە، پەلەى ۋەزىفەكەى خاصە بەتايبەت ئىمتيازات و معاش و راتبى ئەمانەى، ياخود ئەو بەرپىزە ناوى ۋەزىر دەبىت، سەرۆكى ديوانى سەرۆكايەتى ھەرىم دەبىت، ئەگەر ناوى ۋەزىر بىت، سەرۆكى ديوانى سەرۆكايەتى ھەرىم بىت، لە ماددەى پىنج حەقى ھەبىت لە كۆبوونەوھەكانى مەجلىسى ۋەزرا، كەوا بىت دەبىت ۋەكو ۋەزىرەكان خازع بىت، بەرامبەر پەرلەمان، بەرەنى من ئەگەر ۋەزىر نەبىت، ناونيشانەكەى بكرىت مەدیر عامى ديوان، بەرپىزەبەرى گشتى سەرۆكايەتى ھەرىم، سوپاستان دەكەم.

بەرپىز ئارپىز عبدالله احمد:

بەرپىز سەرۆكى ئەنجومەن.

يەكەم، پىم باشە پەلەى ۋەزىرى ھەرىمى بۆ زیاد بكرىت، خۆى ۋەكو ۋەزىر فیدرالى حىساب نەكات، ئەو پەلە، دووش، پەلە و پايە، پىم وايە لەكوردى بۆ عەرەبى تۆزىك فەرقيان ھەيە، پايە يەنى لە ئاستى ۋەزىر نىيە، بەلام لە ئاستى ۋەزىرىيە، كە وت دەرجە ھەموو ئىمتيازات و ھەموو دەسلەتەكانى دەگرىتەو، بەلام كە گوتت پايە لە كوردى، پايە، يەنى لە ئاستى ۋەزىرە، نەك ۋەزىر، كە گوتت بە پەلەى ۋەزىرى، يەنى بەھەموو ماف و ئەركەكانى ۋەزىرىيە، بەلام ئەو لەم ئاستە، پايە باشترە لە پەلە، زۆر سوپاس.

بەرپىز زرار طاھر امين:

بەرپىز سەرۆكى ئەنجومەن.

ھەمان تىبىنى كاك ئارپىز ھەيە، زۆر سوپاس.

بەرپىز گولناز عزيز قادر:

بەرپىز سەرۆكى ئەنجومەن.

منيش رام وايە كە نابىت پەلەى ۋەزىرى ھەبىت، چونكە ۋەزىر لە ئۆرگانى سەرۆك ۋەزىران دايە و، ئەچىتە ئەو ھەيكەلەو، لە ھەيكەلەى سەرۆكى ھەرىم باشتر وايە، بەرپىزەبەرى گشتى بىت، ئەگەر بەشدارى كۆبوونەوھەكانى ئەنجومەنى ۋەزىران بكات، ئەوا ئەركەكانى تىكەل دەبىت لەگەل ئەركى ۋەزىردا، زۆر سوپاس.

بەرپىز سردار صباح بۆزۇ ھەركى:

بەرپىز سەرۆكى ئەنجومەن.

منيش ھەر رەئى برادرانم ھەيە، بەلام تەوزىچىكم ھەيە، ئىمە سىستەمىكى پەرلەمانىن، لە سىستەمى پەرلەمانى خاصىيەتى ھەرە سەرەكى ئەوھەيە (ثنائىة سلطة تنفيذية) دوو سولتەى تەنفىزى ھەيە، سەرۆكايەتى ھەرىم و ئەنجومەنى ۋەزىران، ئەگەر بى ئىمە لىرە سەرۆكى ديوان پەلەى ۋەزىرى بدەينى، يەنى ئەو (ثنائىة) نامىنى، دوايى تەعاروزىش دەبىت لەگەل ماددەى چوارەم و ماددەى پىنجەم، ئىمە لە ياساى سەرۆكى ھەرىم وتمان كە سەرۆك بۆى ھەيە، دەرجات خاصە .

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

جارى ئۆيمە نەگەيشتىنە ئەو قەقەرەيە، ئەو ھى ئەو ماددەيە نىيە، ھى ماددەيەكى ترە، بەرپۇز نەسرین خان، قەرموو.

بەرپۇز نەسرین محمد صالح:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەنيسبەت ئەو كەسانەى كە بە ۋەزىر دادەنرېن. دەبىت شروتەكانيان چى بىت، يان ئەو ئىمتيازاتانەيان چى بىت، كە ئەو پۇستە ۋەردەگرن، لىرە ديارى بىكرايە، زۇر سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

زۇر سوپاس بۇ تىبىنيەكان، كاك د. ناصح تۇ نوات نەنوسراۋە، ئەگەر نوقتەيەكى ئىزاھەت ھەيە، قەرموو.

بەرپۇز د. ناصح غفور رمضان:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من دەستم بەرز كرد، ئەگەر ناۋى منتان نەنوسويۋە، تاۋانى منى تىدا نىيە، جارى بەنيسبەت كوردىيەكەى، كە پلە بىت يان پايە بىت، لە زارۋە جىجىيانى كوردىدا پلە ۋە پايە ھەر بە يەك مانا دىت، چونكە خۇى لە پلەى ناردوۋان ۋ پايەى ناردوۋانەۋە ھاتوۋە، ھەردوۋكىان ۋەكو يەكە، بەلام من پىم باشترە، پلە لىردە بىت، جوانترە، ئەمە يەك، دوو، بەنيسبەت ئەو تىبىنيەى كاك عمر نىشانى دا، بەلى راستە، مەفرۇز بوو لەم ياسايەدا بەتايە، بەلام ئەو لىردە نەھاتوۋە، ئىستا ھاتۇتە ئارۋە، بۇيە من شتەكەم پى باشە ۋ، بەجىيە، تىبىنيەم دەربارەى دەرجەى ۋەزىر قەرقى ھەيە، لەگەل مەنصەبى ۋەزىر، ئەگەر دواى بىكەين بە ۋەزىر ھەرىم، شتىكى ترە، بەلام ئەو بە دەرجەى ۋەزىرە.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

عەفووم دەكەى، تىكايە لەسەر پىرۇژەكە تەعلوق بەدەن، نەك لەسەر قسەى يەككىكى تر، جارى پىش ھەموو شتىك سەرۆكى ديوان پلەى ۋەزىرە لە ھەموو شوپىنك، لە بەغدا وايە، لە ھەموو شوپىنك وايە، پلەى ۋەزىر تەنيا بۇ سەرۆكى ديوان نىيە، ديوانى رىقابەى مالىش سەرۆكى ديوانى رىقابەى مالىش پلەى ۋەزىرە، بەلام پلەى ۋەزىر ماناى ۋا نىيە، ئەندامى مەجلىسى ۋەزىرە، پلەى ۋەزىرە، يەئنى ۋەكو مەرتەبەى ۋەزىرە، لەبەر ئەۋەش لە جىگاي قەقەرەيەكى تر ھاتوۋە، لەۋى موناھەشەى دەكەين نامەۋىت موناھەشەى بىكەم، كە دەلىت بۇى ھەيە، حازر بىت لە كۇبوۋنەۋەى مەجلىسى ۋەزىرە لەۋى باسى دەكەين، دوو، بەنيسبەت ئەۋەى كە بۇچى لە ياساى سەرۆكى ھەرىمدا ئەۋە يەك لا نەكراۋە، ئەۋەى كاك عمر باسى كرد، لەۋى بەندىك ھەيە، دەلىت دەبىت ۋا بىكات، بە قانۇن، دەلىت بۇى ھەيە، ديوان بۇ خۇى دانىت، ئەۋىش بە قانۇن، قانۇنەكەش ئەۋەيە، يەئنى پىشترىش باسەم كرد، زۇر برادەر ھەبوۋن، كە موناھەشەى قانۇنى سەرۆكى ھەرىمان كرد، لاى ۋازىح نەبوۋ دەكەۋتە موناھەشە، ئەو ئىشەيە ئىستا فرسەتىكە دلىنەى زۇر كەس بىكەمەۋە كە دەلىن بە قانۇن، يەئنى دەبىتە پىرۇژە دىتە نىرە، پىرۇژەكە تەمشىە دەكرىت، بە قانۇن دەردەچىت، ئۆيمە پىمان تۋوۋ دەسەلاتمان داۋەتى، ديوانىك دادەنى، بە قانۇن، بۇ ئۆيمەى ناردوۋە، بۇ ئەۋەى تەشرىعى بىكەين، ئەۋىش دەرىبىكات، لەبەر ئەۋە لەۋىش ئىشارەتى پىكراۋە، ئىنجا ئەو مولاھەزاتانەى كە ۋەتەن، مولاھەزاتى باشن، بەلام يەكەم جار ۋەم لەۋى كراۋە، ئەۋە دەبىت قانۇنى بىت، مەسەلى پلەى ۋەزىر، تەبىعيە ۋ، لە بەغداش وايە، من پرسىتم پىش بىينە نىرە، سەرۆكى ديوانى رىئاسەتى جەھورى لە بەغدا پلەكەى ۋەزىرە، لە زۇر ۋەلاتانىشدا بە ھەمان شىۋەيە، لەبەر ئەۋە من ئەو ماددەيە پاش تەۋزىح كردن، ئەگەر كەس موعارىز نىيە، دەپخەمە دەنگەۋە، قەرموو.

بەرپۇز بارزان محمد قادر:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

مەبەستى جەنابت، ئىمتيازاتى ۋەزىرە، نەك دەرجەى ۋەزىر لە مەجلىسى ۋەزىر، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

بە پلەى ۋەزىر، ئىمتيازاتى ۋەزىرە، بەلى دەرجەاتىشى ۋەزىرە، خالىكى تىش ھەيە، لە مەجلىسى ۋەزىر بەشدارىش بىتن، ماناى ۋا نىيە ئەندامى مەجلىسى ۋەزىرە، ئەۋە بابەتىكى ترە، بەلام كە ۋەت پلەى ۋەزىر، يەئنى دەرجەكەيە،

ئىمىتيازاتەكەيە، ئەگەر لە فەقەرەيەكى تر سەلاھىيەتتىكى تىرى بەدەيتى، بەقانون ئەو دەكرىت، بەلام كە وتت بە پەلە وەزىر رەئىسى دىوان سەلاھىيەتەكەي ديارە، كە چى و چيە؟ ھەر سەلاھىيەتتىكى ئىزاقى لەو قانۇنەدا باس كرابت، ئەو تۆ داووتە ئەو رەئىسە بە تايبەتى، يەنى بە ئىستىسنا، ئەگەر نا رەئىسى دىوانى رىقابەي ماليش پەلە وەزىرە و ئىشەكانى ديارە، پىي نەوتراو كە بىتت لە كۆبۇونەوھەكانى مەجلىسى وەزەرا حازر بىتت، ئەگەر كەس مولاھەزەي نىيە، دەيخەمە دەنگدانەو، ئەو مەوافىقە لەسەر ئەو صىغەيە با دەستى بەرز كاتەو، بە كۆي دەنگ، ماددەي سىيەم، پەسند كرا، سەرۆكى ھەرپم بۆي ھەيە سىستەمىكى تايبەت بە پىكھاتەي دىوان دابنىت و ھەر فەرمانگەو بەش و ھۆبەي بە گونجاو بزائى بىننيتە كايەو پوچەليان بكاتەو، ھەرودھا بۆي ھەيە راوئىزكارەكانى بە پەلە تايبەت دابمەزىننيت، كى دەيەوئت لەسەر ئەمە قسە بكات؟ ئەگەر ئىجازە بدەنە من، خۇم پىشنيارىكەم ھەبوو، ديارە لىزەي قانۇنى موناھەشەيان نەكرەو، پىشنيارەكەم وابدانم قانۇنىيە، يەنى بۇ ماددەي چوار تىكەئەك ھەيە، تىكەئەكە لەگەل كاك شىروانىش باسەم كرا، پىشترىش لەگەل كاك فرسەتەش باسەم كرا، ھىچ وەزىرىك دەسلەئى دانانى بەرپوبەرى گشتى نىيە، ئەو دەسلەئى سەرۆكى حكومەتە، ئۆتوماتىكى دەسلەئى سەرۆكى ھەرپمە بۇ دىوانى خۆي، لەبەر ئەو لە پرۆزەكەدا ھاتوو كە لىرە ئىقرايشيان كراوو، ھەلەيە، يەنى كە وەزىر دەسلەئى دانانى بەرپوبەرە گشتىەكانى ھەيە، چونكە ئەو ناكۆكە لەگەل دەسلەئى سەرۆكى ھەرپم و ئەوانە، لەبەر ئەو ئەو دەسلەئە دەبىت جيا بكرىتەو، دەسلەئى دانانى مۇستەشارو بەرپوبەرە گشتىەكان ئى ناو دىوان، سەرۆكى ھەرپم بۇ ھەيە، مۇستەشارى خۆي بە درجە خاسە، بەرپوبەرە گشتىەكان دابنىت، سەرۆكى دىوان بۆي ھەيە، فەرمانبەرەكانى تر دابنىت، جا لەبەر ئەو دەبىت ئەو دوو ماددەيە جيا بكرىتەو، فەصل بكرىن، بە رەئى من لە ماددەي سىيەم وەكو خۆي، بەس تەنيا، پوچەليان بكاتەو، لە ھەرودھاكە بخرىتە چوارەم، چوارەمىش بكرىتە دوو فەقەرە، يەنى لە ھەرودھا بۆي ھەيە راوئىزكارەكانى بە پەلە تايبەت دابمەزىننيت، لەوئى لايكەوئت و، بكرىتە چوارەم، چوارەمىش بكرىتە دوو فەقەرە، فەقەرەي يەكەم، سەرۆكى ھەرپم بۆي ھەيە مۇستەشارەكانى خۆي بە درجەي خاسە لەگەل بەرپوبەرە گشتىەكان دابمەزىننيت، لە چوارچىوئەي تەشكىلاتى دىوانى سەرۆكايەتى ھەرپم، موحاسەبەيان بكات و خانەنىشيان بكات، بە پىي قانۇن، ئەمە يەكەم، دوو: سەرۆكى ھەرپم بۆي ھەيە، موزەفەكانى ترىش دابمەزىننيت و موحاسەبەيان بكات و، خانەنىشيان بكات، بە پىي قانۇن و، بۆشى ھەيە ئەم دەسلەئە بدات، ھەندىكى يان ھەموو بداتە سەرۆكى دىوان، بەم شىوئە سەرۆكى دىوان دەسلەئەكانى دامەزاندنى خوارووي بەرپوبەرە گشتىەكان دەبىت، ئەمەش لە ھەموو وزارەتەكاندا وەزىر ئەو دەسلەئەي ھەيە، سەرۆكى ھەرپم مۇستەشارى خۆي بەرپوبەرە گشتىەكان بە درجەي خۆي دادەننيت، جا لەبەر ئەو موناھەشەكە لەبەر چاوى لىزەي قانۇنى كە ئىعتىرازىكى لەسەر پىشنيارەكەي من نىيە، من پىم وايە ناكرىت وەكو ئەوان وتووينا لە لىزەي قانۇنى دەسلەئى بەرپوبەرى گشتىان داووتە سەرۆكى دىوان، ئەمە ناكۆكە لەگەل دەسلەئى وەزىرەكان ھەموو، دەبىت ئەمە چاك بكرىتەو، بەئى فەرموو.

بەرپىز عبدالكرىم ابوبكر مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئىمە ئەم پىشنيارە پەسەند دەكەين.

بەرپىز سەرۆكى ئەنجومەن:

جا موناھەشەكە لەسەر ئەوئە بىت، كە من ئىقتىراحم كراوو، ماددەي سىيەم موناھەشە دەكەين، كە دەئىت سەرۆكى ھەرپم بۆي ھەيە سىستەمىكى تايبەت بە پىكھاتەي دىوان دابنىت و ھەر فەرمانگەو بەش و ھۆبەي بە گونجاو بزائى بىننيتە كايەو پوچەليان بكاتەو، لىرە تەواو دەبىت، فەقەرەكەي تر كەوتە سەر ماددەي چوارەم، چارىكى تر باسى دەكەين، بۆتانى بخويئەمە يان كافىيە، باشە، جا لەسەر ئەمە كى قسەي ھەيە، با دەستى بەرز كاتەو؟ كاك عثمان، فەرموو.

بەرپىز عثمان عبدالله قادر(عثمان بانى مارانى):

بەرپىز سەرۆكى ئەنجومەن.

سەرۆكايەتى ھەرئىم بۇى ھەيە، بەرپۆبەرە گشتىھەكان دابنى، بە پىيى ياسا يان ژمارەيەكى تەھديد.

بەرپۆز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئەوۋە ماددەيەكى ترە، كاك عثمان، ئەوۋە ماددەى دواترە، ئىمە باسى ئەوۋە دەكەين، كە سەرۆكى ھەرئىم بۇى ھەيە سىستەمىكى تايبەت بە پىكھاتەى ديوان دابنىت و ھەر فەرمانگەو بەش و ھۆبەى بە گونجاو بزانى بىنئىتە كايەوۋە پوچەلىان بكاتەوۋە، موناڧەشەى ئەوۋەندە دەكەين، تەواو، كاك رشاد، فەرموو.

بەرپۆز رشاد احمد ابراهيم:

بەرپۆز سەرۆكى ئەنجومەن.

خۇى جەنابت تەوزىجت دابنى، بەلام لەگەل فەقەرەى كە رادەوستىت، لەگەل پلەو پايەى سىستەمىكى تايبەت پىكھاتەى خۇى دابنى، لەگەل ئەوانە با باسى مەدەر عامەكان بكرى، لەگەل ئەوۋەى دەمچ بكرىت و، بكرىتە ماددەك، ئىستەمرار بكتان، بۇ ئەوۋەى فەرمانبەر دانى بە بەرپۆبەرى گشتى.

بەرپۆز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئەوۋە فەقەرەى ترە، كاك رشاد، فەرموو.

بەرپۆز عزالدين سليم خديدا:

بەرپۆز سەرۆكى ئەنجومەن.

مولاحەزا مە ئەوۋە نە سىستەمەكا تايبەت بە ديوان و، ئىزافە بكرىت، سنوور كەردنى دەسەلات و، ئەركەكانى سەرۆكى ديوان و، بەرپۆبەرايەتى گشتى و ئەوانەى پلەى تايبەت ھەن، ئىزافە بكرى، نە بەس نىزامىك دابنرى بۇ پىكھاتەى ديوان، بەلام بۇ سنوور كەردنى دەسەلاتەكانى ديوانىش، سوپاس.

بەرپۆز سەرۆكى ئەنجومەن:

عەفووم دەكەى ئەوۋە باسى سىستەمە، ديوانى وەزارەت لە چى پىك دىت، سەرۆكى ديوان، مەدەر عام، جىگرى مەدەر عام، موستەشار، مەدەرەتى حسابات، مەدەرەتى تەدقىق، بەشى ياسا، مەبەستى ھەيكەلەكەيە، ناكىت باسى دەسەلات بکەين، لىرە، ھەيكەل، خەرىتەيەك دادەنىي ئەوۋە سەرۆكە، پاشى سەرۆكى ديوان، جىگرەكەى دىت، بەشى حىسابات دىت، بەشى ياسا دىت، يەئنى ئەو بەشانەى كە بە پىووستى دەزانين، لەبەر ئەوۋە لىرە جىي نىيە، بۇيە ئەگەر ھىچ مولاحەزە نىيە، دەخەمە دەنگدان، جارىكى تر دەخوئىنمەوۋە، (سەرۆكى ھەرئىم بۇى ھەيە سىستەمىكى تايبەت بە پىكھاتەى ديوان دابنىت و ھەر فەرمانگەو بەش و ھۆبەى بە گونجاو بزانى بىنئىتە كايەوۋە، پوچەلىان بكاتەوۋە)، باشە (وايىكى)، دەوئىت بۇى زىاد بکەين، پاشى(واو)كە دەيخەمە دەنگدانەوۋە، چەند كەس موافقە لەسەرى، بە كۆى دەنگ، ماددەى چوارەم، دەكرىتە دوو فەقەرە وەكو عەرزىم كەردن، بۇتانى دەخوئىنمەوۋە لاي خۇتان بىنووسن بۇ ئەوۋە لاتان وازىچ بىت، پىش موناڧەشە، سەرۆكى ھەرئىم بۇى ھەيە راوئىزكارەكان بە پلەى تايبەت دابمەزىنئىت، ھەرۋەھا بۇى ھەيە بەرپۆبەرە گشتىھەكان و فەرمانبەرەكانى ترى ديوان دابمەزىنئىت، لىپپىچىنەوۋەيان لەگەل بكات، و خانەنشىنيان بكات بە پىيى ياسا، ئەوۋە يەكەم، دووم، سەرۆكى ھەرئىم پاش ماوۋەى مونتەسبىنى تەشكىلاتى ديوان دادەمەزىنئىت، لىپرسىنەوۋەيان دەكات، خانەنشىنيان دەكات، بە پىيى قانون و، بۇى ھەيە بەشىك لە دەسەلاتەكانى لەم مەبەستە بىداتە سەرۆكى ديوان بە پىيى ئەو فەقەرەيە، ئەمە وازىچە لاتان، تەبەئەن لە ناحىيەى قانونى و لە ناحىيەى زمانەوانى پىش موناڧەشە رىكىدەخەين، ئەگەر لىزنىەى قانونى مولاحەزەى لەسەر ئەم دوو فەقەرەيە نىيە، بىخەينە دەنگەوۋە، فەرموو، بە عەرەبىيەكە بىخوئىنەوۋە.

بەرپۆز عونى كمال سعيد بزاز:

بەرپۆز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئىستا دەقى ماددەكەتان بۇ بە عەرەبى دەخوئىنمەوۋە.

المادة الرابعة:

1 - لرئيس الاقليم تعيين مستشاريه ويكونون بدرجة خاصة، و له حق تعيين المدراء العاميين ضمن تشكيلات ديوان ومحاسبتهم واحالتهم عن التقاعد وفق القانون.

2 - لرئيس الاقليم تعيين بقية منتسبي تشكيلات ديوان ومحاسبتهم واحالتهم عن التقاعد وفق القانون، وله تخويل رئيس ديوان بعض من صلاحياته فيما يتعلق بهذه الفقرة.

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن:

کۆ دەیهوئیت لەسەر ئەم فەقەرە قسە بکات، بەرپز خلیل، فەرموو.

بەرپز خلیل ابراهیم محمد:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

راستی لێره له لیژنه‌ی یاساییش قسه‌مان کرد، به‌لام هەر لێره‌ش تاریخه‌ با بلێین، خه‌له‌لێک هه‌یه، لێره، ئێمه‌ باسی دوو مادده‌مان کرد، له‌ سێ و چوار، باسی سه‌لاحیاتی سەرۆکی هه‌ریمان کرد، بۆ سەرۆکی هه‌ریم هه‌یه، ئەوه‌ بکات، ئێمه‌ یاسایه‌کمان دهره‌ینا بۆ سەرۆکی هه‌ریم له‌وئ سه‌لاحیاتی باس کرایه، له‌ مادده‌ی (12)، که‌ ده‌لێت بۆ سەرۆکی هه‌ریم هه‌یه که‌ دیوانیکی هه‌بێت، ته‌شکیلات و نيزامه‌که‌ به‌ قانون دهرده‌چێت، ته‌شکیلات و نه‌رکه‌کانی ئەم ته‌شکیله‌ دهرده‌چێت به‌ قانون، لێره‌ ئێمه‌ وامان لێکرد که‌ سەرۆکی هه‌ریم ئەمه‌ داده‌نێت به‌ نيزامیکی خاص، ته‌ببعیه‌ ئەمه‌، به‌لام نایا من ئەلێم نه‌گه‌ر مه‌به‌ستمان ئەمه‌ بێت په‌له‌و به‌ساته‌تیکی تێدا هه‌یه، من ئەلێم سه‌غه‌له‌تیش تێدا هه‌یه، چونکه‌ دیوانی مونه‌سه‌سه‌یه‌ک ته‌شریح ده‌کە‌ی، بۆ سەرۆک هه‌ریم که‌ ئەعلا مه‌نصبه‌ هی ته‌نفیزی، یه‌عنی له‌ ته‌بویبه‌که‌ له‌ سه‌لاحیاتی له‌ ته‌شکیلات ئەمه‌ هه‌مووی به‌ قانونه‌ ئەوه‌، لێره‌ ئەم خه‌له‌له‌ هه‌یه، که‌ بۆچی ئەم خه‌له‌له‌ دروست بووه‌؟ چونکه‌ له‌وئ سه‌لاحیه‌تمان باس نه‌کرد له‌ سەرۆکایه‌تی هه‌ریم لێره‌ش که‌ ئیشتی به‌ قانون دهرچیت، ئەو قانونه‌ لێره‌ش ته‌سبیتمان نه‌کردیه‌، ئەو خه‌له‌له‌ لێره‌ هه‌یه، ئەلێم مه‌فروزه‌ ته‌شکیلات و مه‌قری ئەمنی ئەم دیوانه‌ له‌ هه‌مان ئەم قانونه‌دا هه‌بێت، ئەوه‌ زوعفیکه‌ نه‌قصیکه‌ تێدا، ته‌شکیلاتی تێدا نییه‌، موازنه‌ی تێدا نییه‌، ره‌بیتی به‌ په‌رله‌مان، یه‌عنی فه‌قهره‌یه‌ک هه‌بێت، هه‌ندیک ته‌قاریر بۆ ئێره‌ بێت، یه‌عنی یاسا بۆ رۆژیک یان دوو رۆژ دانانێ، راسته‌ وه‌زعی ئێمه‌ نه‌وعه‌ عه‌جه‌له‌یه‌کی ده‌وێ، ئەو قسه‌ بۆ ئیشاره‌ت ده‌کە‌م، زۆر سوپاس.

بەرپز جمال محمد قاسم:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دهمه‌وئیت تییینه‌یه‌ک له‌سەر ئەم خاله‌ بده‌م، که‌ تا ئیستا له‌ زۆریه‌ی سیسته‌مه‌کاندا ئیهمال کراوه‌ یان وه‌کو پێویست تاقیمیکه‌ تایبه‌تیان نییه‌، بۆ شیوه‌ی موعامه‌له‌ له‌گه‌ڵ مافی ئاسایی و مافی مه‌ده‌نی لێره‌ یه‌ک شت مولاچه‌زه‌ ده‌کە‌م، ته‌ببعی خه‌لگیک که‌ موخاسه‌به‌ ده‌کری، یه‌عنی ئیجرائاتی یاسایی له‌گه‌ڵ ده‌کری، خانه‌نشین نابێ بکری، چونکه‌ که‌ یه‌کێک ئیجرائاتی له‌گه‌ڵ کرا به‌ پێی یاسا، سزا درا مافه‌ ئاسایی و مه‌ده‌نییه‌کان له‌ده‌ست ده‌دات، به‌ پێی ئەو جه‌ریمه‌ی که‌ ده‌یکات، خه‌لگیک مه‌سه‌له‌ن مافی ئاسایی ژیان خوشی و ئازادییه‌، خه‌لگیک که‌ جه‌ریمه‌یه‌ک ده‌کات، حوکم ده‌ده‌رێت به‌ ئیعدام، یه‌عنی ژیانه‌که‌ی له‌ده‌ست ده‌چێت، خه‌لگیک که‌ موخاله‌فه‌یه‌کی گه‌وره‌ ده‌کات، سزایه‌کی تر ده‌درێت، سەرۆکی هه‌ریم که‌ موخاسه‌به‌ی یه‌کێک ده‌کات، یه‌عنی نابیت خانه‌نشین بکات، ئەو که‌سانه‌ خانه‌نشین ده‌کری، که‌ هیچ ئیجرائاتیکی یاساییان له‌گه‌ڵ نه‌کرا بێت، ئەم صیغه‌یه‌ ئەگه‌ر ده‌ستکاریه‌ک بکری، که‌ لێیچینه‌وه‌ ده‌کری، یان خانه‌نشین، چونکه‌ دوو شتی جیاوازه‌، ئەگه‌ر لێپرسینه‌وه‌ بکری و دوای لێیچینه‌وه‌ سزا بدری، نابیت خانه‌نشین بکری، چونکه‌ ئەو مافه‌ی له‌ده‌ست ده‌دات، زۆر سوپاس.

بەرپز فتاح عبدالله نقشبندی:

بەرپز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێم وایه‌ قسه‌کانی من کران، به‌لام پشتگیری له‌ قسه‌کانی جه‌نابت ده‌کە‌م، چونکه‌ ئەوه‌ وازیچه‌ حه‌قی ره‌ئیسی هه‌ریمه‌، ره‌ئیسی دیوان نییه‌، له‌گه‌ڵ رێزم.

بەرپز حاتم حسن محمد جان حسن:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من بىدايەت ئىزاھاتم ھەبوو، لەسەر ئەو ئىزدىواچىيەت و تىكەلۆبىيە كە لەدواییدا جەنابت باس ت کرد و، تەئىدى قسەکانى جەنابت دەكەم كە ئەو دوو فەقەرە لىك جیا كراوتەو، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەردار صىباح بۇزۇ ھەركى:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من تەعاروزىك دەبىنم لەنىوان ماددى چوار فەقەرەى يەكەم، لەگەل ئەو ئىقتراحەى جەنابت، لەگەل ياساى سەرۆكى ھەرىم، لە ياساى سەرۆكى ھەرىم نىمە دەلىين سەرۆكى ھەرىم بۇى ھەيە، پاش ئەووى وەزىر ناوھەكى دەداتى، يان ناوى لىدەنى، نىمە لىرە دەلىين بەرپۇبەرە گشتىەكان دابنى ئىعتىبارمان بۇ ماددىى دوووم دانەناو، كە دەلىت سەرۆكى دىوان بە پلەى وەزىر دەبىت.

بەرپۇز ملا سەدالدىن ملا عبدالله مولود:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

وا بزانم ئەو (يكونون)ە، زىادە شتىكى، (رئيس الاقليم يعين مستشاريه بدرجة خاصة) ھەر ئەوئند زياتر نا، دوووم وا بزانم ھەندىك لە ئەوصافى مستشارەكان، يەئنى مستشارى ھەندىك دەرەجە خاصە لىرە مەبەستى چىيە؟ لە شەھادات، چونكە موستەشارى رئيسى ئىقلىم فەرقى ھەبىت لەگەل مستەشارەكانى تر، مولاھەزەى سىيەم (واحالتهم على التقاعد وفق القانون) وا بزانم شتىكى زىادە، چونكە ئەگەر موھزەف بىت، خۇى وفق قانون تقاعد دەكرىت، نازانم موظف دىوان واحالتهم عن التقاعد، ئەو چىيە؟ سوپاس.

بەرپۇز عونى كمال سەيد بزاز:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من لەگەل رەئىھەكى كاك خلىم لە لىژنەى ياساىى زۆر موفاقەشەمان لەسەر ئەو ماددىيە كرى، چونكە ئەو ياسايە تايبەتە بە ياساى دىوانى سەرۆكايەتى ھەرىمى كوردستان، نەك بە ياساى سەرۆكى ھەرىم، بۇيە نىمە مولاھەزەمان كرى، مەخرەجىك پەيدا بكەين، لەبەر ئەووى شىووى داپشتى ماددەكە بەم شىوويە دەرچوو، لەگەل ئەوئىشدا من بىم وايە ماددىى چوارەم بەم شىوويە بىت، بە عەرەبىيەكى، (المادة الرابعة: لرئيس الاقليم تعيين مستشاريه ويكونون بدرجة خاصة، و له حق تعين المدراء العاميين ضمن تشكيلات الديوان ومحاسبتهم واحالتهم عن التقاعد وفق القانون، كما له حق تعيين بقية منتسبي تشكيلات الديوان ومحاسبتهم واحالتهم عن التقاعد وفق القانون، وله حق تخويل رئيس الديوان بعض من صلاحياته فيما يتعلق بهذه الفقرة)، ھەردوو فەقەرەكە دەمچ بكرىت بەم شىوويە، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، بۇ ھەموو مولاھەزاتەكانتان، كاك طلعت نوقتەى نىزامت ھەيە، فەرموو.

بەرپۇز طلعت خضر سيف الدين:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من مولاھەزەكەم ھەيە، لەسەر ھەموو ماددەكەم.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

كاك طلعت ئەو نوقتەى نىزامى نىيە، فەرموو.

بەرپۇز طلعت خضر سيف الدين:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

نوقتەى نىزامىيە، بەلام مەبەستم ئەوويە ئەو فەقەرەنى كە تايبەتن بە سەلأحياتى سەرۆك، ئەگەر بە ياسايەك تەعدىل بكرىتەو، بخرىتە سەر ياسايە ئەصلىيەكى، ئەوانەى كە تايبەتیشن بە رىئاسەتى دىوان وەكو خۇى لىرە بمىنىتەو.

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن:

مولاحزاتەكان كە دران ھەندىكىيان بە جىنە و ھەندىكىشانى پېويستيان بە تەوزىجە، بەنيسبەت كاك خلیل و كاك عونیش، نيزامى داخىلى بەشېكە لە ياسا، بە ياسا دەرېچىت يان دەرئەچىت، خۇى بەشېكە لە ھەر شوپىنىك بە پىي قانون، ئىمە ئەگەر پېويستى كرد، نەيبوو لە قەوانىنى مەعمول لە ئىدارەى ھەرپم ھەبوو بە پىي ئەو قانونە دەيكات، پېويستى كرد بە قانونى تازە، داوا لە پەرلەمان دەكات، قانون دەرېكەين، ئىستا ديوانى سەرۆكايەتى ھەرئیمان نىيە، بۇيە پېويستى بەو قانونە ھەيە، دەرى دەكەين، خانەنشين و موحاسەبە كردن، دوو شتى جياوازان، يەعنى ماناى ئەو نىيە، تۆ يەككە موحاسەبە دەكەى و خانەنشينى دەكەى، يەعنى محاسبە كردن عوقبەيە، لەوانەيە تەنبىھى بكات، يان قەتەى راتبى بكات، ئەو شتىكە خانەنشينەكە شتىكى ترە، ئەويش نووسراو بە پىي قانون، قانون مەعمول قانونى تقاعد قانونى خۇى ھەيە، ئسوسى خۇى ھەيە، تقاعدى دەكات، ھىچ ئىشكالىيەك جياوازيەك نابىنم، كاك سردار نوقتەيەكى باس كرد، دەلى لەوئى ناكۆكە لەگەل دەسلەتەى ھەرپم لەوئى ئەو تەمعينى بەرپوبەرە گشتيەكان دەكاتن، تەناقز نىيە، بە پىچەوانەو، لە قانوندا ئەو بەرپوبەرە گشتيەكانى حكومەتن كە سەرۆكى ھەرپم ئىقتراح دەكات جياوازه ئەو، ئىستا ئىقتراحى سەرۆكى ھەرپم راويزكار و دەرجات خاصە و، ئەوانە بەپىي قانون ئەو دەريدەكات، ئەو ھى سەرۆكايەتى ھەرپم خۇيەتى، يەعنى پېويست ناكات بچىتە ئەنجومەنى وەزيران، لەبەر ئەوئى ئەو شتىكى زۆر جياوازه، كاك سعدالله باسى مۇستەشارى كرد، بە دەرجە خاصە، بە تەنگيد يەعنى ئەويش بە پىي قانونە، مستشارى قانونى دەبىت لای كەمى خەرىجى ياسا بىت، مستشارى مالييە دەبىت خەرىجى كۆليزى ادارە و اقتصاد بىت، لای كەمى، ھەريەكە بە پىي اختصاصى خۇى بىت، مامۇستای ئايىنى دەبىت عالمىكى دىنى بىت، شارەزا بىت، دەرجاتى خاصەيان ھەبىت، دەرجاتى خاصەش مەعلومە لە ياسادا ماناى چىيە؟ پلەيەكە با بلىن ئىمتيازات و حقوقى ديارى كراو، بەنيسبەت ئىقتراحەى كاك عونى من بە باشى نازانم، چونكە تىكەلأويەك دەبىت، لەو دەسلەتە، ئەو دەسلەتە ج دەسلەتەكە، دەتوانى بىداتە سەرۆكى ديوان، ئەگەر بىكەينە يەك فەقەرە، ئىشكالمان بۆ دروست دەكات، خەلك رەخنەى دەگرىت، وەزىرىكى تر دەئىت ئەو دەسلەتە چۆن دراوتە سەرۆكى ديوان كە قانونەن وەزىر نىيەتى، لەبەر ئەو كە كردتە دوو فەقەرە، فەقەرەى دوووم ديارە، ئەگەر بەو ئىقتراحەى كاك عونى بىتن، مۇستەشارىش دەگرىتەو، بەرپوبەرى گشتىش دەگرىتەو، بۇيە فەصلمان كروووم فەقەرەى يەكەم و دوووم، بۆ ئەوئى فەقەرەى دوووم ئەو دەسلەتەنە بتوانىت تەخويلى بكات، دانانى مۇستەشارو دەرەجەى خاصە و مدير عاممەكان لای سەرۆك بىت، بۆ ئەوئى لەگەل قانونى سەرۆكى ھەرپم بگونجى، فەرموو كاك عونى.

بەرپز عونى كمال سعيد بزاز:

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن.

وا بزانم ئەگەر بەو ئىقتراحەى وەزىرەين، زۆر باشە، چونكە قانون بە شىوہيەكى گشتى تەحديدى دەكات، سەلأحياتى رئيس الاقليم چىيە؟ ئەو سەلأحياتانەى كە بلىن بە دەرەجەى ئەدنا دەردىت، ئەو كاتى مەعلوم دەبىت، كە بۆ رەئىس ديوان ھەيەتى، ئەو سەلأحياتانە بەكار بىنين، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئىستا دوو موقتەرەح ھەيە، موقتەرەحىك كە ئىمە كروومانە كە دەبىت بىتە دوو فەقەرە، لەبەر رۇشنايى ئەو شەرھانەى كە دامان، موقتەرەحىكىش كاك عونى وتى، ئەوئى موافيقە لەسەر موقتەرەحە ئەسليەكەى كەمونا فەشەمان لەسەر كرد و، كە بىتە دوو فەقەرە مۇستەشارەكان و، مدير عاممەكان دەسلەتەى سەرۆكن، فەقەرەى دوووم، بقیە منتسبين، لەوانەى سەرۆكى ھەرپم دەسلەتە بىداتە سەرۆكى ديوان، كى موافيقە لەسەر ئەو دوو فەقەرە، دەستى بەرز كاتەو، زۆر سوپاس، بەزۆرينەى دەنگ، تەنھا كاك عونى دەستى بەرز نەكردەو، باشە ئىستا ماددەى پىنجەم، بە زۆرينەى دەنگ لىژنەى ياسايى پەسەندى كرووم، كە دەئىت سەرۆكى ديوانى ھەرپم بۆى ھەيە لە كۆبوونەوكانى

ئەنجومەنى ۋەزىرانى ھەرىمى كوردستان نامادە بېت، كى دەپەۋىت لەسەر ئەو ماددەيە قسە بىكات، زۆر كەس ناۋى نوسراۋە، بەلام تىكايە كە دوو كەس قسە بىكات و قسەكەي تىكرار بېت، بلىت من تەئىدى قسەى فلان كەس دەكەم، كاك زرار فەرموو.

بەپۇز زرار طاھەر امين:

بەپۇز سەرۋكى ئەنجومەن.

سەرۋكى ديوان بۇي ھەيە نامادەى كۆبۈنەۋەكانى ئەنجومەنى ۋەزىران ھەرىمى كوردستان بېت، ئەگەر پىۋىست بىكات، ۋەك گوڭگر، زۆر سوپاس.

بەپۇز گىلاس محى الدين محمد غريب:

بەپۇز سەرۋكى ئەنجومەن.

من ۋەكو پىرسىارنىك دەلىم، كە ئەندامى ئەو ھەيئەتە نىيە، بە چ مەھانەيەك دەچىتە ئەو كۆبۈنەۋەيە، مەبەستەكە جىيە؟ سوپاس.

بەپۇز سۇزان شەھاب نورى:

بەپۇز سەرۋكى ئەنجومەن.

ئەگەر بە پىي تەئىمىنى تەنزىمى عىلاقەى بەيىنى سەرۋكايەتى ھەرىم و پەرلەمان و، ئەنجومەنى ۋەزىران، مەفرۇزە بىشتوانى بېتە پەرلەمانەۋە دابنىشىت، حەقى ئەۋەشى ھەبىت.

بەپۇز سەردار صىباح بۇزۇ ھەركى:

بەپۇز سەرۋكى ئەنجومەن.

من مولاھەزەم ھەيە، تىبىنى من لەسەر ماددەى پىنچەمە، ھەمان تىبىنىيە لەسەر ماددەى دوۋەم، كە سىستەمى پەرلەمانى سونائى سولتەى تەنقىزى ھەيە، لىرە كە سەرۋكايەتى بۇ ۋەزىر ھەبۈو، لەناۋ ئەنجومەنى ۋەزىران، يەئنى بوۋە بەشىك لەو دەسلەتەى لە فقھى قانۇنى غالب، ھەندىك دەلىت سەرۋك، يەئنى دەۋلەت بۇي نىيە بەشدارى بىكات لە كۆبۈنەۋەكانى ئەنجومەنى ۋەزىران، بەلام فقھى غالب دەلى بۇي ھەيە بەشدارى بىكات، سەرۋك نەك سەرۋكى ديوان، لەگەل ئەۋەشدا بۇي نىيە، تەصويت بىكات، من لەگەل ئەۋەدا نىم، يەئنى سەرۋكى ھەرىم بۇي ھەيە، بەشدار بىت، ئەگەر رەئىتان لەگەل ئەۋەيە بىمىت، دەبىت نىشان بەدەين كە حەقى تەصويتى نىيە، سوپاس.

بەپۇز عونى كمال سعید بزاز:

بەپۇز سەرۋكى ئەنجومەن.

كاك سەردار ئىشارەتى بە خالەكەى من كرد، ھەر ئەۋەندە دەلىم كە ئىزافەى ئەۋە لەسەر ماددەكە بىكرى، (دون ان يىكون لە حق تصويت)، سوپاس.

بەپۇز عمر عبدالرحمن على:

بەپۇز سەرۋكى ئەنجومەن.

كاك عونى ئەۋەى كە من وىستم عەرزى كردن، زۆر سوپاس.

بەپۇز رشاد احمد ابراهيم:

بەپۇز سەرۋكى ئەنجومەن.

حزورى بە زەرۋورى نازانم، لەبەر ئەۋەى ھەموو بىپارەكانى ئەنجومەنى ۋەزىران لەلايەن بەپۇز سەرۋكى ھەرىم پەسەند دەكرىت، زۆر سوپاس.

بەپۇز عادل محمد امين:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

مىنىش ھەمان پىرسىيارم ھەيە، ئامادە بوونى سەرۆكى دىوان سىفەتەكەي چۆن بەس ئەوۋە روون بىكرىتەوۋە، وازىچ نىيە، زۆر سوپاس.

بەرپۇز كوئىستان محمد عبدالله:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

رەئىيەكەي من كاك زرارو كاك سردار ھركى باسيان كرد.

بەرپۇز اسماعيل محمود عبدالله:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

سەرۆكى دىوان خۇي وەزىر نىيە، دەرەجەي وەزىرە، بۇ بەشدارى كۆبۈنەوۋەكانى ئەنجومەنى وەزىران بىكات، ئەگەر بەشدارىش بىكات، ھەقى دەنگدانى نەبىت و بىدەنگ بىت، زۆر سوپاس.

بەرپۇز بارزان عبدالله نصرالله:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

پىشنىارەكانى مىنىش بەرپۇز رونيان كرددەو، سوپاس.

بەرپۇز د. شىكرىە رسول ابراهيم:

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن.

من پىم وايە ئەم ماددەي پىنجمە واي لى بىت باشترە، سەرۆكى دىوان دەتوانىت بە پىي پىويست، ئامادەي كۆبۈنەوۋەكانى ئەنجومەنى وەزىرانى ھەرىمى كوردستان بىت، ھەقى دەنگدانىشى ھەبىت، چونكە بەراستى ماددەي (1,2,3,4) ھەمووى (بۇي) ھەيە، ئەم وشەي (بۇ) ھەيە، نازانم لە كۆپۈ ھاتوۋە، يەئنى كە دەئىت (التكرار قىيچ و لو كان مىلما)، يەئنى ئەم وشانە با ئىمە دووبارەي نەكەينەوۋە، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى ئەنجومەن:

ئەو تەوزىجاتانەي كە درا بەراستى جىگاي خۇيەتى، بەلام بەشىكى وەكو(وفق قانون)ەكە، كە عەرزىم كردن كە دەئىت وفق قانون جىيە؟ زۆر لە برادەران نەيان دەزانى، ئەمەش بەھەمان شىوۋەيە، كە تۆ وتت بە پلەي وەزىر يەئنى وەزىر نىيە، كەواتە كە بەشدارى دەكاتن، لە كۆبۈنەوۋەي ئەنجومەنى وەزىران ھەقى دەنگدانى نىيە، ئەوۋە بنووسى جوان نىيە، بۇ قانونىك شتى وا بنووسىت، چونكە بەدەيەتە، كە وتت بە پلەي وەزىر، يەئنى وەزىر نىيە، كە وتت دامەزراندنى وەزىر فلان، بە مەنسىبى وەزىر دىوان، ئەوۋە دەبىتە ئەندامى مەجلىسى وەزىر، ئەگەر وەزىرىكت دانا لە تەشكىلاتى مەجلىس وەزەر، ناوى وەزىر ھەرىم بوو، دوايى راتسىپارد كە ئەو وەزىرە بە مەنسىبى سەرۆكايەتى دىوانى سەرۆكى ھەرىم ھەلبىستىت، ئەو كاتى رىگامان دا لە مەجلىسى وەزەر قسە بىكات، بەلام كە وتت سەرۆكى دىوان بە پلەي وەزىرە، يەئنى پلەكەي وەزىرە، وەزىرنىيە، دوو حازر بوونى لە كۆبۈنەوۋەي مەجلىسى وەزەر، چونكە بەو ئىعتىبارەي سەرۆكى ھەرىم بەرزترىن دەسلاتى لىژنەي تەفىزىيە، يەئنى سەرۋوترىن مەسئولە لە دەسلاتى تەنفىزى، بۇ ئەوۋە ھەماھەنگىيەكى تەواوى ھەبىت، ئاگادارىيەكى تەواوى ھەبىت باشترە، حازر بىتن، بەلام پەرلەمان موستەقىلە ئەندامى وەزىرىك بۇي نىيە بىتە ئىرە، تەنھا لەوۋە نەبىت كە فىكرەيەك ھەيە كە وەزىر دابنرىت بۇ ھەماھەنگى بۇ چوونى پەرلەمان، وەزىرىك ھەبىت بۇ شئوونى پەرلەمان بۇ ئەوۋە ئەم بىپارانەي كە ئىمە دەيدەين نەقلى بىكات بۇ مەجلىسى وەزەر ئەوانىش موتابەئەي كارەكان بىكەن، ئەمەش لە كاتىكدا كە حكومەتە يەگرتوۋەكە دامەزرا و رەئى لەسەر دەدەين، ئىقرارمان كرد، ئەو كاتە قەرارە نەبوۋىتە قانون ئەو وەزىرە بۇي ھەيە، ئەو وەزىرە بۇ كاروبارى پەرلەمان لەوانەيە ئىقتىراحي واي ھەبىت، كە بۇي ھەبىت بىچىتە كۆبۈنەوۋەكان، ئەو كاتىش ئەو بۇي نىيە دەنگ بىكات لە بىپارەكانىيان، بەس گۆي دەگرىت و رەئىيەكانى حكومەتەمان بۇ نەقلى دەكات، ئەگەر داواكارىيەكىشمان ھەبىت، لەبەر ئەوۋە سەرۆكى دىوانى سەرۆكى ھەرىم، بەو ئىستىلاھەي كە باسمان كرد، كە مەسەلەكە تەنفىزىيە لەوۋە حازر بىت، نەك لىرە، من پىم وايە تەفسىرەكەي زۆر ئىتەئىدەيە، پىويست ناكات بىچىنە ناو تەفصىلاتەوۋە، لەرووى قانونىيەوۋە يەككىك

بىخويۇنئىتەۋە دەلىت كاكە ئەۋە ھەممۇى زىادە، كە تۆ دەلىتى بۇى نىيە، دەنگ بداتن، سىفەتى ئەندامى مەجلىسى وزەرا، ئەۋە ھەموو ئۆتۆماتىكىيە، كە وتت بە پەلەى ۋەزىر، يەعنى پەلەى ۋەزىرە، بەلام ۋەزىر نىيە، بۇى ھەيە، بۇ ئەم ھەماھەنگىيە چاكتە، بۇ ھۆكۈمەتتەش باشە، بۇ سەرۋكى ھەرئىمىش باشە، بۇ مەتابەعەش باشە، ۋە من پىم وايە پاش ئەۋە موناقەشەيە دەيخەمە دەنگەۋە، ئەۋەى بەۋە صىغەيە پىپى باشە كە ھاتوۋە، دەكا پەلەى ۋەزىر بۇشى ھەيە لەۋى ھازر بىتتە، بۇشى نىيە دەنگ بدات لە قەرارات، كى رازىيە با دەستى بەرز كاتەۋە، كەس ئىعتىرازى نىيە، بە كۆى دەنگ، ماددەى شەش ۋە ھوت بۆتە يەك ماددە، بەۋە شىۋەى ئىقتراح كراۋە، كە دەلىت ئەم ياسايە لە رۆزى دەرچواندىيەۋە جىبەجى دەكرىت ۋە لە رۆزنامەى رەسمى ھەرئىم(ۋەقائى كوردستان)دا بلاۋ دەكرىتەۋە، شتىكى تەبىئىيە، كەس تىببىنى نىيە، دەيخەمە دەنگەۋە، بە كۆى دەنگ، ياساكە بە تەعدىلاتى لوغەۋى كە ئىزافە كراۋە، ھەموۋى پىكەۋە دەخەمە دەنگدانەۋە، كى پەسەندى دەكات، بە كۆى دەنگ پەسەند كرا، زۆر سوپاس، پىش ئەۋەى كۆتاي بە دانىشتەكەمان بەئىنن، مۇلاھەزەيەك ھاتوۋە كە دەلىت لە باس كرىنى باروۋدۇخى كوردستاندا، قەرار بوۋ باسى يەككەتتەۋە ھەردوۋ ئىدارە بكەى ۋە باس تەكردوۋە، دەلى بەسەرى دارۇىشتوۋى ۋە بازت دايە، واش نىيە، من لەۋانەش نىم كە بەسەر ھىچ بابەتتەك باز بەدەم، يان بترسىم باسى بكەم، چونكە ئىمە لىرە ئىشمان ئەۋەيە كە ھىچ نەترسىنن، ۋەكو خۇى باسى بكەين، بەلام ھەندى شت ئەگەر پىۋىست بكات باسى سبەى ئەمرۆ بكەين، لەۋانەى زەرەر بگەيەنئىت، دەلىنن كاكە سبەى باسى دەكەين، ئەگەر بزائىن ئىزافەيەك ناكرىت، لەبەر ئەۋە بۆتانى باس بكەم ناخىر كۆبوۋنەۋەى ھەردوۋ مەكتەبى سىياسى لەسەر ئەۋە مەۋزوعە كە رۆزى شەمەمە كرا، لەم كۆبوۋنەۋەدا دەتوانم بلىم عەمەلىيەن چەند ھەنگاۋىك چوۋىنە پىشەۋە، تىگەيشتەكەمان باشت بوۋن، مەسەلەى ۋەزارەتەكانىيان تا ھەددىكى زۆر يەك لا كەردەۋە، چ ۋەزارەتتەك دەدرىتە چ لايەننىك، چۆن دەبىت؟ ولايەنەكانى ترىش چ ۋەزارەتتەك ۋەردەگرن، چونكە ئەمە ھۆكۈمەتتىكى ئىنتىلافى دەبىت، تەنھا پارتى ۋە يەككىت ناپىت، ھەتا ئەۋانە كە بەشدارىشيان نەكردىە كەسىكى ۋە ھەبىت جىگايان دەبىتەۋە، برا توركمانەكان بۇ يەكەم جار لەناۋ ھۆكۈمەتدا بەناۋى توركمان ۋەزىر بوۋە، پەلەى ۋەزىر بوۋە، بەلام ئەم جارە بەناۋى توركمان ۋەزىريان دەبىت، برا مەسىحەيەكان كەلدۆ ئاشوور، يان كەلدان ۋە ئاشور ھەموو جار دەبىت ھەرسىكىان بلىنن، ئەۋانىش ۋەزىريان دەبىت، ئەۋانەى كە رىزەيان ھەيە لە پەرلەمان بە پىپى ئەۋە گەتوگۆيەى كە دەيكەن، لەسەر بەرنامەى ھۆكۈمەت رازى بن، ۋەزىريان دەبىت، ئەم ھەنگاۋانە كراۋن، بەلام ھەندى شتى تر ماۋە، پىۋىست بكات بە كۆبوۋنەۋەيەكى سەركرادىيەتى بۇ يەك لا كەردەۋەى مەسەلەكان، من پىم وايە ئومىدىش دەكەين، لەم چەند ھەفتەى داھاتوۋ كۆتايى بىت، ئەگەر كۆتايى نەھات، ۋەكو عەرزىم كەرن، جەلسەيەكى تارىئ دەكەين، داۋاتان لىدەكەين كۆبىنەۋە، رەنگە ئەگەر پىۋىست بكات، ھەردوۋ سەرۋكى ھۆكۈمەت بانگ بكەين، لىرەدا بۇمان باس بكەن، بۇ ئەۋە دوو ھۆكۈمەتە يەكتر ناگرنەۋە، مىللەت داۋامان لىدەكاتن، ئىمەش داۋا لەۋان دەكەين، پەلەى لىيكەن، سوپاستان دەكەين، نوقتەى ناخىر نەۋەك دانەنىشىن، ئەۋىش لىزەنى 58 قەرار ۋە بوۋ كە لىزەنى 58 دابىنن ۋە، رەچاۋى ئەۋەمان كەردبوۋ، داۋاكارىيەكانى خۇتان ۋە ناۋەكانەمان نوۋسىۋە، بەلام لە راستىدا مۇتابەعەى ئەۋە مەۋزوعە كاك فرسەت دەيكرد، ژمارەيەك لەۋە كەسانەى كە داۋايان كەردوۋە كە بىنە ئەندام لەۋە لىزەنيە، ئىستا لە بەغدان، لەبەر ئەۋە ئەۋە لىزەنيە ئىعتىبار كراۋە كە دەمەزراۋە، قەرارەكە ھەيە، ناۋەكانىش ئەۋانەى كە داۋايان كەردوۋە، ھەر كىش بىيەۋىت كە بەشدارى بكات، ئىمە ناۋى دەخەينە ناۋە لىزەنەكە، كىشەيەك نىيە، لەبەر ئەۋە من پىم وايە ئىعتىبارى بكەن، دانراۋە بە پىپى رەغبەت ۋە بە پىپى پىكەتەكەش، مۇلاھەزەى ئەۋەمان كەردوۋە، ھەموو پىكەتەكانى پەرلەمان تىيدا بن، بە پىپى رەغبەت، تەبەن كى رەغبەتى ھەيە، لەبەر ئەۋە من پىم وايە ئەۋە بابەتەش كۆتايى پىھاتوۋە، ئەگەر دەسلەت بەدەنە ئىمە بەپى كۆبوۋنەۋەش، ئىمە ناۋەكان ئىعلان بكەين، لە ھەركاتىكدا، ئەگەر دەسلەت دەدەن، دەستتان بەرز كەنەۋە، زۆر سوپاستان دەكەم، كۆتايى بە كۆبوۋنەۋەكەمان دەئىنن، زۆر سوپاستان دەكەين.